Centraal Bureau
voor de Statistiek

Centrum voor Beleidsstatistiek en Microdata Services

Uitleg over het Algemeen Bedrijven Register (ABR) 2014V1

Datum: 11 februari 2015

5. ALGEMEEN BEDRIJVEN REGISTER (ABR)……. 5

5.1 INLEIDING 5
5.2 HET STATISTISCHE KADER 7
5.3 DE BRONNEN VAN HET ABR 8
5.4 PROFILEN VAN CBS-EENHEDEN..... 8
5.5 AFLEIDEN VAN DE STATISTISCHE EENHEDEN 10
5.6 PROFILEN VAN STATISTISCHE EENHEDEN..... 17
5.7 MACRO-BEOORDELEN, FIATTEREN, RANGEREN EN KADERFOUTEN 18
5.8 HET EINDPRODUCT 19
5.9 DE NABIJE TOEKOMST 20
5.10 AFKORTINGEN 21

5. Algemeen Bedrijven Register (ABR)

5.1 Inleiding

Een belangrijke stap in het proces van het maken van economische statistieken is het bepalen van de doelpopulatie van bedrijven waar men iets over wil zeggen. Deze doelpopulatie kan bijvoorbeeld gebruikt worden om een steekproef uit te trekken van bedrijven die een vragenlijst toegezonden krijgen. Na ontvangst van de ingevulde vragenlijsten kunnen de steekproefgegevens vervolgens weer 'opgehoogd' worden naar de totale doelpopulatie. Ook bij een minder traditionele vorm van statistiek maken, met behulp van gegevens afkomstig uit externe administratieve bronnen, is het nodig om te weten wat de relatie is tussen de administratieve gegevens en de doelpopulatie. De populatie van bedrijven, inclusief identificerende, stratificerende en structuurgegevens, wordt bij het CBS bijgehouden middels het Algemeen Bedrijvenregister (ABR).

Een definitie die voor het ABR gegeven kan worden, is:

Het Algemeen Bedrijven Register is een systeem met identificerende gegevens en structuurgegevens over bedrijven op 3 niveau´s (statistische eenheden): Ondernemingengroep, Bedrijfseenheid en Lokale bedrijfseenheid.

Het ABR bevat meer dan de statistische eenheden alleen. Ook de brongegevens en administratieve gegevens die aan de basis staan van de statistische eenheden zijn opgenomen in het ABR.

Het statistische kader (SK) is een onderdeel van het ABR. Het bevat alleen de gegevens uit het ABR die van belang zijn voor de afnemers van gegevens uit het ABR.

Het ABR heeft drie belangrijke functies. De eerste functie is het vaststellen van een populatiekader van bedrijven voor bijna alle bedrijfsstatistieken (een grote uitzondering is de statistiek Internationale Handel). Het gebruik van één populatiekader zorgt voor een stuk coördinatie (in termen van vergelijkbaarheid en optelbaarheid) tussen de verschillende statistieken. De CBS business architectuur spreekt in dit verband ook van een ruggengraat van bedrijven. De tweede functie is het verstrekken van naam- en adresgegevens aan de statistische afdelingen. De derde functie is het slaan van een brug tussen de administratieve buitenwereld en de statistische wereld van het CBS.

Historie

Het huidige bedrijvenregister bestaat sinds medio 2006. Er was een aantal aanleidingen om het vorige register (uit 1993) te herontwerpen. Deze cursusmodule gaat niet in op het project 'herontwerp ABR'. Hiervoor wordt verwezen naar Ref[2] en [4]. Het CBS kent al een bedrijvenregister sinds 1967. In 1974 is een kaartenbak opgezet waarin het administratieve gedeelte werd opgeslagen door middel van mutatieslips Op het einde van maand werd een machinale statistische afslag aangemaakt op een computer (de P1400). Het administratieve gedeelte werd sinds 1978 ook machinaal vastgelegd (en interactief onderhouden) in Heerlen op de Inforex machine. Vervolgens werd door middel van tapes maandelijks een afslag naar

Voorburg gestuurd waar men op de Cyber-computer een statistisch kader samenstelde. In 1983 werden het administratieve en statistische deel samengevoegd tot één systeem. Dit systeem kreeg de naam Siemens ABR omdat het op een Siemens machine werd uitgevoerd. Het Cyber gedeelte bleef alsnog in Voorburg gehandhaafd, maar dit was meer omdat er toentertijd nog geen snelle communicatielijnen tussen Voorburg en Heerlen waren. Het Cyber ABR werd dan ook als een soort raadpleeg ABR in Voorburg gebruikt. Begin jaren 80 werd een snelle communicatie tussen Voorburg en Heerlen opgesteld. Daarnaast werd een nieuw ABR ontworpen, welke van deze nieuwe techniek dankbaar gebruik maakte. De tijd was rijp voor één (zowel administratief als statistisch) ABR welke op één plek werd bijgewerkt en onderhouden. In 1983 werd het Cyber ABR begraven en het Oracle ABR kon zowel in Heerlen als in Voorburg als proces en raadpleeg ABR worden gebruikt. Sinds 2006 is door middel van een herontwerp SEQUEL (mede) als standaard gebruikt en dit ABR moet nog bewijzen hoe lang het de tand des tijds zal doorstaan.

Kaartenbak (mut.slips, adm)	1974 - 1978
P1400 ABR (stat)	1974 - 1978
Inforex (adm)	1979 - 1988
Siemens ABR (adm+stat)	1989 - 1993
Cyber ABR (stat)	1978 - 1993
Oracle ABR (adm+stat)	1993 - 2006
Sequel ABR (adm+stat)	2006 - …

Organisatie

Het ABR wordt onderhouden door de sector Registers Bedrijven (BRB). Twee van de drie taakgroepen houden zich bezig direct bezig met het ABR:

- Taakgroep Registers
- Taakgroep Profilen Ondernemingen

De taakgroep Registers houdt zich onder andere bezig met de productie (het afleiden van een nieuwe stand van het populatiekader), het functioneel beheer (het beoordelen van wijzigingsvoorstellen t.a.v. de functionaliteit en het oplossen van functionele / inhoudelijke problemen) en de ontwikkeling / methodologie van het ABR, waaronder het deelnemen aan Europese trajecten.

De taakgroep Profilen Ondernemingen houdt zich bezig met het handmatig onderhouden van grote en/of belangrijke Nederlandse ondernemingengroepen in het ABR. Daarnaast is er ondersteuning vanuit ITS voor wat betreft applicatiebeheer, databasebeheer etc.

De volgende hoofdstukken gaan in op de bronnen van het ABR, waarom er zo moeilijk gedaan wordt om “bedrijven” af te leiden, hoe het globale afleidingsproces er uitziet, wat het eindproduct is en tot slot wordt vooruitgekeken naar aanstaande en toekomstige gebeurtenissen voor het ABR.

Referenties

Voor het samenstellen van dit stuk over bedrijvenregisters is onder andere gebruik gemaakt van:

1 [1] “Startcursus Methodologie / Module 2: Bedrijvenregister” van Frank Aelen

2 [2] “The redesign of the Dutch Business Register” van Kees Vennix (2005)

3 [3] “De top-down benadering bij profiling” van Peter Struijs (2005)

4 [4] “Session 2: Introduction of new business register systems and tools” van Ivo Beuken (2007)

5 [5] “Over eenheden en registers” van Robin Milot

5.2 Het statistische kader

Zoals in de inleiding aangegeven is een van de functies het afleiden van een populatiekader van bedrijven. Dit zogenaamde statistische kader bevat onder andere de statistische eenheden ondernemingengroep, bedrijfseenheid en lokale bedrijfseenheid. Vanuit Eurostat is een aantal eenheden verplicht gesteld. Hieronder vallen de Enterprise (Ent), de Kind-of-activity-unit (KAU), de Institutional unit (IU) en de Enterprise Group (EG). De door CBS in het leven geroepen ‘bedrijfseenheid’ ligt dicht bij zowel de Ent als KAU, maar qua definitie is deze aan geen van beiden gelijk. Zo ook met de IU en de EG t.o.v. de ondernemingengroep. Voor definitieverschillen wordt verwezen naar Ref[5].

In de voorgaande module over ‘statistische eenheden en populaties’ is al de definitie van een bedrijfseenheid aan de orde geweest. Deze wordt hier nogmaals genoemd:

Een bedrijfseenheid is de feitelijke actor in het productieproces die gekenmerkt wordt door autonomie, beschrijfbaarheid en externe gerichtheid. Binnen een bedrijfseenheid wordt er in de regel maar één economische activiteit (volgens de SBI) uitgeoefend, hoewel er in de praktijk wel sprake kan zijn van nevenactiviteiten. De bedrijfseenheid wordt met name gebruikt binnen de productiestatistieken, welke inzicht verschaffen in de productie, opbrengsten verbruik en kosten binnen een bedrijfstak, en de korte termijnstatistieken, welke indicatoren geven voor de ontwikkeling van de conjunctuur.

Daar waar de bedrijfseenheid de feitelijke actor in het productieproces is, is de *ondernemingengroep de feitelijke actor in financiële processen, met name het financierings- en het inkomensverdelingproces*. Deze eenheid[1] wordt gebruikt in de Statistiek Financiën van Ondernemingen, welke inzicht geeft in het financiële reilen en zeilen van het bedrijfsleven op basis van de balans en de resultatenrekening van alle aangifteplichtigen voor de Nederlandse vennootschapsbelasting. De operationele definitie van de OG is:

De ondernemingengroep is de meest omvattende verzameling van in Nederland gevestigde Personen waartussen overwegende zeggenschap bestaat.

[1] In enkele gevallen wordt hiervan afgeweken, namelijk als er sprake is van financieel onafhankelijke subgroepen en bij heterogeniteit naar institutionele sector van de Nationale Rekeningen

De hierin bedoelde Personen[2] zijn natuurlijke personen of niet-natuurlijke personen die bedrijfseconomische activiteiten ontplooien. Hierop wordt bij het gedeelte over de bronnen verder ingegaan. Voorlopig kun je hierbij denken aan bijvoorbeeld eenmanszaken (natuurlijke personen) en b.v.´s (niet-natuurlijke personen).

[2] De Personen worden in ABR-taal vaak met hoofdletter geschreven ter onderscheiding van individuen.

De derde statistische eenheid in het statistisch kader is de *lokale bedrijfseenheid*. *Dat is dat deel van de bedrijfseenheid dat op één geografische locatie (postcode) gesitueerd is.*

Velen zien de Persoon niet als statistische eenheid. De definitie van een statistische eenheid is “een eenheid waarover statistieken gemaakt kunnen worden”. Aangezien de faillissementsstatistiek een juridische statistiek is met als basis de Personen, behoort de Persoon als statistische eenheid in het statistisch kader thuis. Maar het is wel de enige, en zij verstoort de coördinatie met vrijwel alle andere economische statistieken; vandaar de wat bescheiden plaats in het systeem.

Naast deze eenheden zijn ook de relaties, de zogenaamde koppelingen, tussen deze vier typen eenheden in het SK opgenomen. Tot slot zijn ook de statistische events opgenomen in het statistisch kader. Zij beschrijven de veranderingen die zich op statistische eenheden hebben voorgedaan tussen twee opeenvolgende standen.

Elke maand wordt er een nieuwe stand voor het statistisch kader afgeleid en beschikbaar gesteld aan de afnemers van gegevens uit het ABR. Niet elke wijziging van elke eenheid wordt direct in de volgende stand opgenomen. Daarover in hoofdstuk 7 meer.

5.3 De bronnen van het ABR

Vanaf 2014 zijn de bronnen van het ABR vanwege het Nieuwe Handelsregister veranderd. Voor verder uitleg hierover zie het Documentatierapport ABR 2014V1.

5.4 Profilen van CBS-eenheden

In het volgende hoofdstuk wordt aangegeven hoe de statistische eenheden automatisch afgeleid worden. Op de CBS-eenheden kan echter nog handmatig ingegrepen worden. Medewerkers bij BRB, de zogenaamde profilers, hebben als taak om de grootste en belangrijkste eenheden handmatig te onderhouden. Omdat bekend is dat voor deze eenheden de structuur (zeggenschapsstructuur en BE-structuur) complex kan zijn en het automatische afleidingsalgoritme niet altijd het gewenste resultaat oplevert, is hier handmatig werk noodzakelijk. De set van eenheden die handmatig bewerkt worden, wordt gedurende een kalenderjaar niet of nauwelijks aangepast. De gekozen set bestaat op dit moment uit ca. 1800 Ondernemingengroepen (concerns). Alle Personen die behoren bij deze 1800 OG’s kunnen bewerkt worden door de profilers. Ze kunnen de CBS_Personen niet op- of afvoeren, maar ze kunnen wel kenmerken wijzigen en CBS_Zeggenschappen leggen, verbreken of wijzigen. De CBS_Vestigingen kunnen niet bewerkt worden.

Ook CBS_Personen die niet tot de 1800 OG’s behoren, kunnen door profilers bewerkt worden. Dit wordt in de praktijk alleen gedaan als daar noodzaak toe is (bijvoorbeeld door

een reactie van een berichtgever of van statistische afdeling, of zoals later zal blijken uit een macro-beoordeling).

Profilers leggen als ze een wijziging willen aanbrengen, een mutatievoorstel in (zie ook figuur 1). Dit mutatievoorstel wordt afgewogen t.o.v. de andere bronnen. In veel afleidingsvoorschriften hebben de profilers prioriteit boven andere bronnen en daarom zal een mutatievoorstel van een profiler bijna altijd er voor zorgen dat de wijziging in het ABR geëffectueerd wordt.

De meerwaarde van het profilen van de CBS-eenheden zit vooral in het op orde brengen van de CBS-zeggenschapscluster. De levering met enigaandeelhouderrelaties van de KVK vindt eenmaal per maand plaats. De profiler kan nieuwere informatie hebben. Ook kan de profiler andere dan 100% zeggenschapsrelaties achterhalen, bijvoorbeeld door contact met de berichtgever. Ook het aantal werkzame personen (dat in de BRB-bron een schatting is) en de activiteitencode SBI worden veel door profilers aangepast. Dit zijn belangrijke kenmerken omdat deze samen de grootteklasse en SBI op de BE en OG kunnen bepalen.

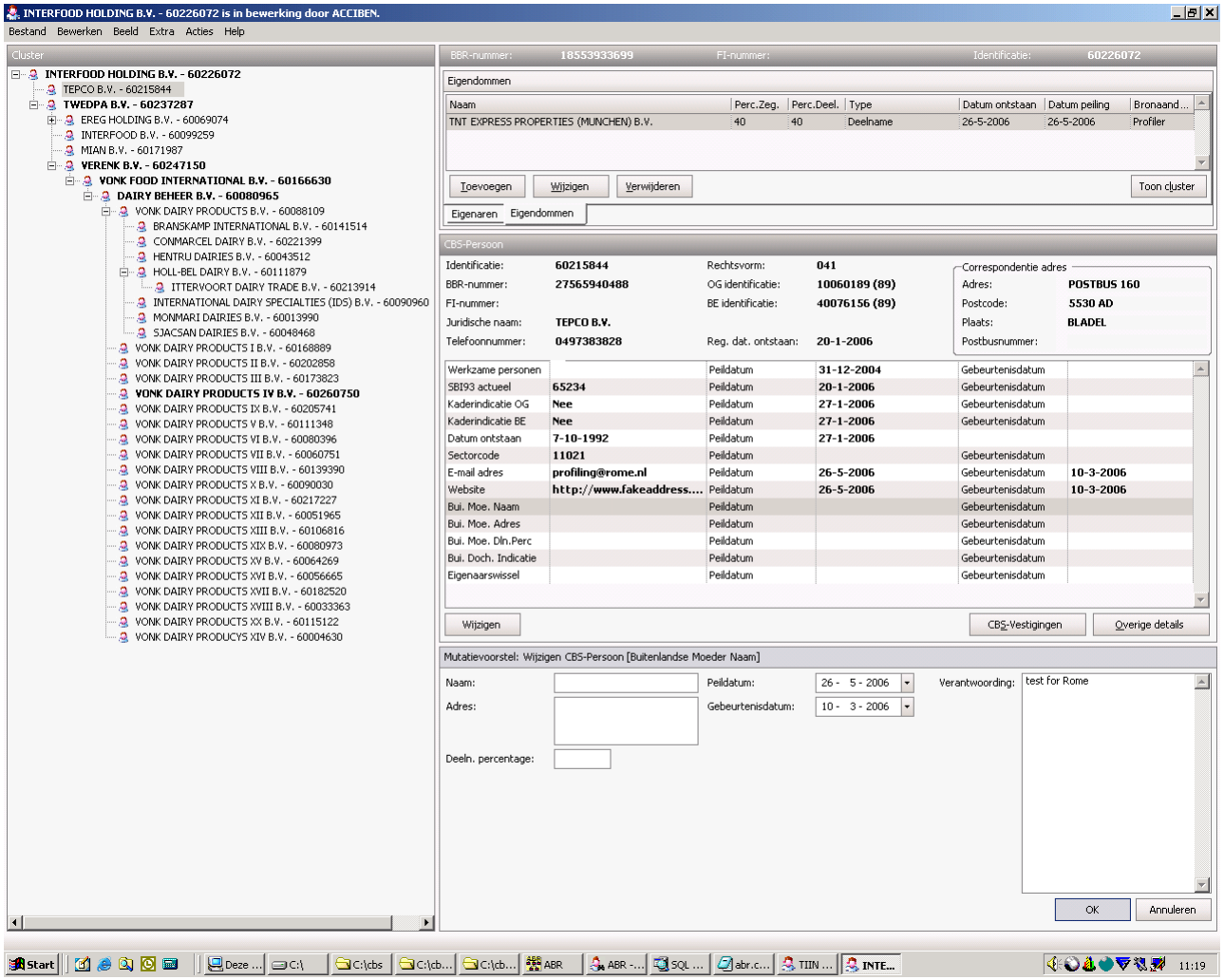

Figuur 4:

Screenshot van de applicatie waarmee profilers de CBS-eenheden kunnen bewerken. Links de zeggenschapscluster. Rechtsboven informatie over een zeggenschapsrelatie. Rechtsmidden de kenmerken van een CBS_Persoon. Rechtsonder het invulscherm voor het mutatievoorstel.

5.5 Afleiden van de statistische eenheden

Nu de CBS-eenheden zijn afgeleid, kunnen de statistische eenheden (de OG, de BE en de LBE) worden afgeleid. De automatische afleiding van de OG bestaat uit twee delen. Allereerst moet bepaald worden welke Personen samen de OG vormen. Daarna worden de kenmerken van de OG bepaald.

De operationele definitie van de OG was “de meest omvattende verzameling van in Nederland gevestigde Personen waartussen overwegende zeggenschap bestaat.”. Het BBR registreert alleen in Nederland gevestigde Personen. Aangezien de CBS_Persoon qua populatie overeenkomt met de BBR_Persoon, is daar automatisch aan voldaan. Overwegende zeggenschap wil zeggen dat het percentage zeggenschap meer dan 50% moet zijn. De aanwezige CBS_Zeggenschappen zijn gevormd op basis van de bron HR (100% zeggenschapsrelaties) en op basis van profiling (ook <100% zeggenschapsrelaties).

Alle CBS_Personen die samen verbonden zijn via zeggenschapsrelaties (ongeacht het percentage) vormen samen één zeggenschapsstructuur. Binnen de zeggenschapsstructuur kunnen meerdere zeggenschapsclusters worden onderscheiden. Voor de zeggenschapsclusters is van belang dat er sprake is van overwegende zeggenschap. De zeggenschapscluster bevat dan ook dezelfde Personen als de Ondernemingengroep.

Een didactisch voorbeeld van een zeggenschapsstructuur kan de volgende zijn:

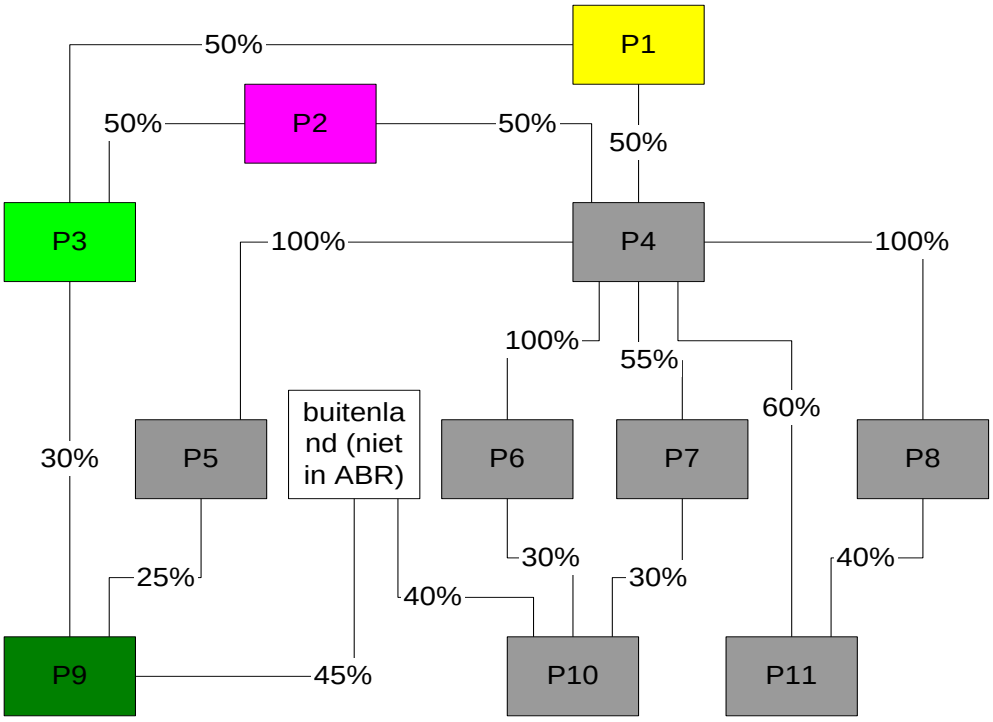

Figuur 5: Voorbeeld van een zeggenschapsstructuur met daarin de CBS_Personen aangegeven met P1 t/m P11, inclusief zeggenschapspercentages.

In deze figuur zijn de zeggenschapsclusters met verschillende kleuren aangeduid. P4 heeft overwegende zeggenschap over P5, P6, P7, P8, P11 (allemaal > 50%) en indirect ook over

P10 aangezien P4 overwegende zeggenschap heeft over P6 en P7 die samen 60% en dus > 50% over P10 bezitten. Alle andere Personen vormen elk apart een zeggenschapscluster.

Als minstens één van de CBS_Personen in de zeggenschapscluster voldoet aan de criteria om OG te mogen worden (zie hoofdstuk 4: Kaderindicatie_OG = Ja), dan leidt de zeggenschapscluster tot een OG.

De volgende stap is het afleiden van de kenmerken van de OG. De volgende kenmerken worden afgeleid:

Tabel 1: Kenmerken van de OG

Kenmerken OG	
OG identificatie	Telnr (mobiel)
Correspondentiepersoon	Telnr (vast)
Juridische naam	Faxnr
Top-X indicatie	E-mail adres
SBI actueel	Website
SBI gecoördineerd	Contactpersoon
GK_SBS actueel	Datum ontstaan gebeurtenis
GK_SBS gecoördineerd	Datum ontstaan registratie
Sectorcode actueel	Datum ontstaan toepassing
Sectorcode gecoördineerd	Datum opheffing gebeurtenis
SFGO indicatie	Datum opheffing registratie
Balanstotaal	Datum opheffing toepassing
Balansklasse gecoördineerd	Peildatum
Totaal deelnamepercentage buitenland	Bron
Einde boekjaar	WP Actueel
Buitenlandse moeder indicatie	Portefeuille houder
Buitenlandse dochters indicatie	Concern coördinator
Correspondentieadres	Gereed voor levering aan SFGO
Vestigingsadres	Datum laatste verstrekking aan SFGO

Het gaat hier te ver om de afleiding van deze kenmerken te beschrijven. Ze worden bepaald op basis van de gegevens van de CBS_Personen die bij de OG behoren. Voor een kwantitatieve variabele als het aantal werkzame personen (WP Actueel) vindt er een sommering plaats over de WP van de bijbehorende CBS_Personen. Voor niet kwantitatieve variabelen zoals de juridische naam wordt deze van één van de bijbehorende CBS_Personen gehaald. Voor de activiteitencode SBI vindt er een zwaartepuntsbepaling (een soort weging) plaats van alle bij de CBS_Personen voorkomende activiteiten.

Binnen de gevormde Ondernemingengroepen worden de Bedrijfseenheden afgeleid.

In de vorige module is uiteengezet hoe bedrijfseenheden afgeleid moeten worden. Deze manier is alleen geschikt voor het handmatig samenstellen van deze eenheden. Op dit moment telt het ABR circa 1 miljoen bedrijfseenheden. Het is dus niet mogelijk om alles handmatig af te leiden. Afgezien van de bedrijfseenheden die behoren tot de circa 1800 grootste Ondernemingengroepen, worden de andere bedrijfseenheden automatisch afgeleid.

Om voor elke Persoon een Bedrijfseenheid te maken, is niet de juiste weg. Administratief kan een ondernemer bewust er voor kiezen om meerdere Personen (bijvoorbeeld b.v.´s) op te richten om bijvoorbeeld aansprakelijkheid te scheiden of activa in verschillende b.v.´s onder te brengen. Er kunnen allerlei (ook financiële) redenen voor een ondernemer zijn om zijn bedrijf over verschillende Personen uit te smeren.

Het volgen van fiscale eenheden is ook niet zonder meer de juiste weg. De FE_VPB is bijvoorbeeld een eenheid die op initiatief van de ondernemer tot stand is gekomen. Als Personen samen in een FE_VPB zitten, is er sprake van verwevenheid en is dit goed bruikbaar voor de vorming van een BE, maar anderzijds kan niet gesteld worden dat als

Personen niet in een FE_VPB zitten er dan ook niet één BE van gemaakt mag worden. Soortgelijke redeneringen gelden ook voor de FE_OB.

In theorie kan het volgende voorkomen:

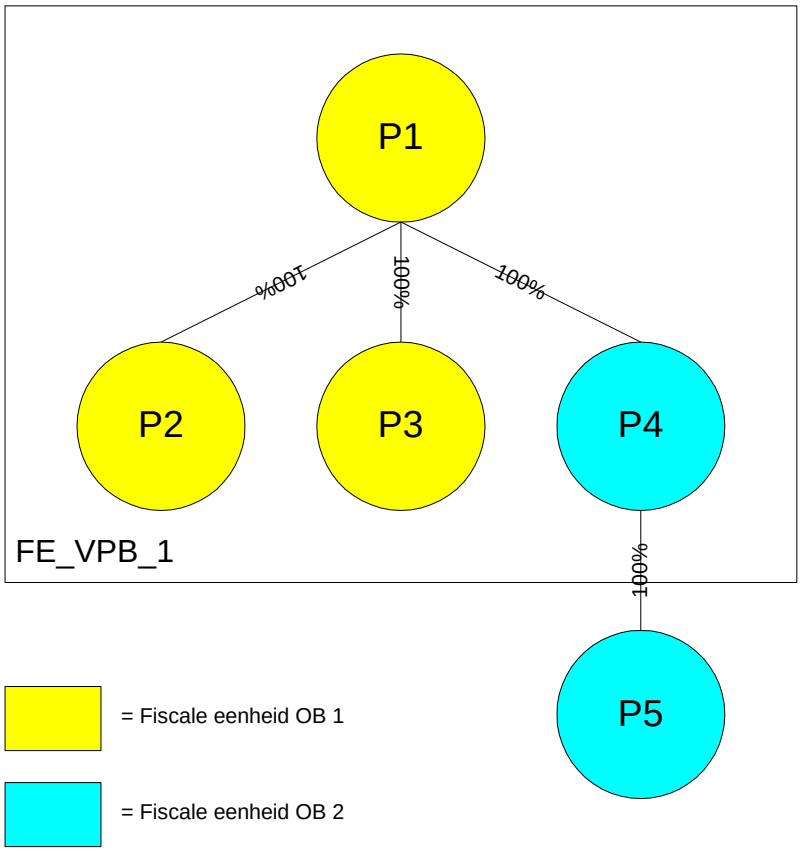

Figuur 6: Zeggenschapscluster met fiscale eenheden aanduiding

Dit plaatje maakt duidelijk dat het niet rechttoe rechtaan is om BE´s te maken.. Er kan namelijk gekozen worden om BE´s af te leiden op basis van de FE_OB, FE_VPB, zeggenschapscluster of de afzonderlijke Personen.

Tijdens het Herontwerp ABR is onderzocht op welke manier er het beste BE´s binnen een OG afgebakend kunnen worden, zodat aan de criteria van een BE (autonomie, beschrijfbaarheid, externe gerichtheid) voldaan wordt. Deze manier wordt hieronder kort beschreven, nadat de begrippen autonomie, beschrijfbaarheid en externe gerichtheid kort zijn toegelicht.

Externe gerichtheid: afzet van de producten / diensten voor het merendeel buiten de OG (bruikbaar criterium: > 50% v.d. omzet).

Autonomie: Het gaat om de mate waarin zij hun leveranciers kunnen kiezen en kunnen onderhandelen over de condities, de mate waarin zij zelf marketing kunnen bedrijven en vrij zijn mogelijke afnemers te benaderen en te onderhandelen over de condities en de mate waarin zij zelfstandig zijn in het beslissen over de inzet van productiefactoren (land, gebouwen, machines, overig kapitaal, personeel) bij de uitoefening van de activiteiten.

Beschrijfbaarheid: het gaat om de boekhoudkundige beschrijfbaarheid. Bestaat er een eigen boekhouding die gegevens bevat over omzet, werkzame personen, bedrijfsresultaat en investeringen, of bestaat zo´n boekhouding alleen samen met andere Personen in de OG.

Het automatische afleidingsalgoritme:

Voor OG´s die uit meer dan één Persoon bestaan, wordt eerst nagegaan of alle Personen van deze OG samen één BE mogen vormen. Dit wordt gecontroleerd a.d.h.v. het bundelalgoritme, waarvan in de appendix een beslissingsboom getoond is. Als dit niet mag, dan worden alle Personen binnen de OG gegroepeerd naar FE_VPB zitten. Alle Personen die niet in een FE_VPB zitten vormen samen één groep. Voor elke groep afzonderlijk wordt het bundelalgoritme opnieuw toegepast. Voor alle Personen van elk groepje dat volgens het bundelalgoritme niet gegroepeerd tot een BE mag leiden, wordt afzonderlijk een BE aangemaakt.

Een voorwaarde hierbij is wel telkens dat minstens één Persoon van de gevormende BE de kaderindicatie_BE op “Ja” heeft staan. Als geen enkele Persoon daaraan voldoet is er geen sprake van economische activiteit en leiden deze Personen niet tot een BE.

Niet elke CBS_Persoon in een OG hoeft in een BE terug te komen. Dit zijn bijvoorbeeld lege b.v.´s, loonlijst b.v.´s of sommige verenigingen en stichtingen.

Opmerking: op het moment van schrijven worden Personen met een bepaalde rechtsvorm (zoals stichtingen) nog niet uitgesloten van automatische bundeling van Personen tot BE´s. Dit zal naar verwachting eind 2007 / begin 2008 wel het geval zijn, waardoor een betere BE afbakening zal optreden voor dit soort eenheden.

De volgende stap is het afleiden van de kenmerken van de BE. Analoog aan de bepaling van de kenmerken van de OG, worden de kenmerken van de BE bepaald uit de gegevens van de CBS_Personen in de BE. De volgende kenmerken worden afgeleid:

Tabel 2: Kenmerken van de BE

Kenmerken BE	
BE identificatie	Faxnr van BE
Correspondentiepersoon	E-mail adres van BE
Kern	Website van BE
Juridische naam	Contactpersoon
Handelsnaam	Aanvulling naam
Rechtsvorm	Bron
SBI actueel	Bundeltak
SBI gecoördineerd	Vormingswijze
WP actueel	Laatste bewerker
GK_SBS actueel	Datum ontstaan gebeurtenis
GK_SBS gecoördineerd	Datum ontstaan registratie
Referentie_bundelbrief	Datum ontstaan toepassing
Correspondentieadres	Datum opheffing gebeurtenis
Vestigingsadres	Datum opheffing registratie
Telnr (mobiel) van BE	Datum opheffing toepassing
Telnr (vast) van BE	

De laatste statistische eenheid die wordt afgeleid, is de Lokale Bedrijfseenheid. Deze wordt afgeleid door de BE op te splitsen in eenheden met elk een verschillende postcode zoals die voorkomen bij de aan de CBS_Personen van deze BE gekoppelde CBS_Vestigingen. Een voorbeeld:

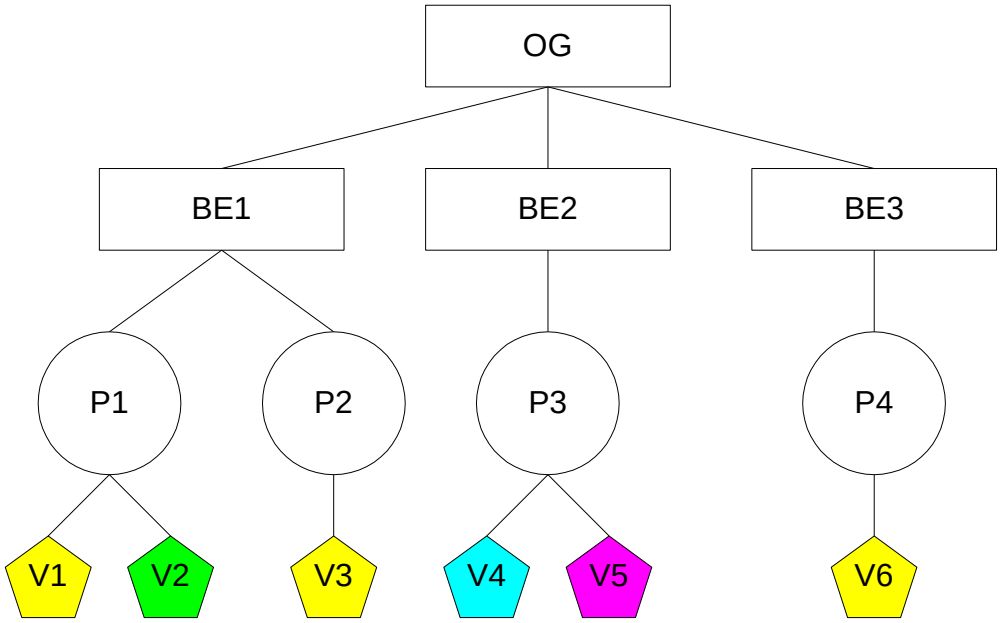

Figuur 7: Voorbeeld LBE-vorming

In bovenstaand voorbeeld bestaat een ondernemingengroep uit drie BE´s. De aan de BE´s gekoppelde CBS_Personen worden aangeduid met P1 t/m P4 en de gekoppelde CBS_Vestigingen met V1 t/m V6. Neem aan dat de postcode van het vestigingsadres van V1, V3 en V6 gelijk zijn en de postcodes van V2, V4 en V5 allen verschillend zijn. Voor BE1 worden dan twee LBE´s aangemaakt (V1+V3 en V2); voor BE2 worden ook twee LBE´s aangemaakt (V4 en V5); voor BE3 wordt één LBE aangemaakt (V6).

Op dit moment bevat de LBE in het ABR geen andere kenmerken dan de logische identificatie en enkele datums:

Tabel 3: Kenmerken van de LBE

Kenmerk LBE
BE identificatie
Postcode
Datum ontstaan registratie
Datum ontstaan toepassing
Datum opheffing registratie
Datum opheffing toepassing

In het ABR bevonden zich begin 2009 ongeveer 1,10 miljoen actuele OG´s, 1,15 miljoen actuele BE´s en 1,25 miljoen actuele LBE´s. In veruit de meeste gevallen is er sprake van de situatie dat een OG bestaat uit één BE met één LBE en één CBS_persoon en één CBS_Vestiging.

Alle statistische eenheden zijn nu afgeleid. Zoals eerder aangegeven bevat het statistisch kader ook de wijzigingen t.o.v. de vorige stand. Deze wijzigingen worden statistische events genoemd. Ze bevatten eventbijdragen en eventacties op OG- en BE-niveau en eventacties op LBE niveau. Voor de statistische eenheden bestaan er drie soorten eventacties: opvoering, afvoering en continuering. Van een opvoering is sprake als de eenheid op t-1 niet aanwezig was en op t wel. De afvoering is omgekeerd en bij een continuering is de eenheid zowel op t-1 als t aanwezig.

De eventbijdrage is een classificatie van gebeurtenissen op één of meer eenheden. Zo is een overname een gebeurtenis waarbij twee of meer BE´s (of OG´s) van t-1 samengaan op t tot één BE (met behoud van de identificatie van één van de BE´s van t-1). De verschillende typen eventbijdragen die het ABR registreert zijn (t-1:t): geboorte (0:1), sterfte (1:0), kenmerk/koppelingwijziging (1:1), combinatie-geboorte-sterfte (1:1), afsplitsing (1:n), uiteenvallen (1:n), overname (n:1), fusie (n:1) en herstructurering (n:m).

Of een BE (of OG) zijn identificatie mag behouden, bijvoorbeeld om te bepalen of er sprake is van een overname of fusie, is afhankelijk van de uitkomst van het continuïteitsalgoritme. In theorie zou een eenheid alleen een andere identificatie mogen krijgen als er sprake is van een andere eenheid. In de Eurostat Recommendations manual is een richtlijn hiervoor beschreven. Een aantal van de te toetsen criteria zijn echter slecht meetbaar of afhankelijk van het land meer of minder van toepassing. In het ABR wordt gebruik gemaakt van het aantal werkzame personen van de CBS_Personen van de BE en van de BE zelf. Idem voor de OG. Als het merendeel behouden blijft, is er sprake van een continuering en dus behoud van identificatie. De berekening is complexer dan het toepassen van een criterium als “>70% WP-behoud”.

5.6 Profilen van statistische eenheden

Ook op de door het ABR-systeem bepaalde statistische eenheden is invloed uit te oefenen door profilers. Waar bij het profilen van de CBS-eenheden de nadruk lag op het controleren van de CBS_Zeggenschappen en de kenmerken van de CBS_Persoon, ligt bij het profilen van de statistische eenheden de nadruk op de samenstelling van de BE en de kenmerken van de OG en BE.

Soms komt het voor dat een bedrijf (CBS_persoon) een aantal feitelijk zelfstandig opererende onderdelen herbergt, soms met heel verschillende economische activiteiten. In dat geval kan vanuit statistisch oogpunt het bedrijf het beste opgesplitst worden in verschillende statistische eenheden om deze verschillende activiteiten ook apart te kunnen waarnemen. Uit praktische overwegingen wordt dit splitsen van Personen naar meerdere BE´s alleen door profilers bij de grote Ondernemingengroepen gedaan.

Een ander fenomeen waar alleen profilers mee kunnen omgaan is de situatie waarbij de werknemers geregistreerd staan op de loonlijst van Persoon1, maar in feite werkzaam zijn voor een ander bedrijf binnen de OG. Om foute aantallen werkzame personen op BE niveau te vermijden, is het de profilers toegestaan om de WP van een loonlijsthoudende Persoon te verdelen naar de juiste BE´s binnen de OG. Helaas is het in het ABR niet mogelijk om soortgelijk ook buiten de OG dit vast te leggen.

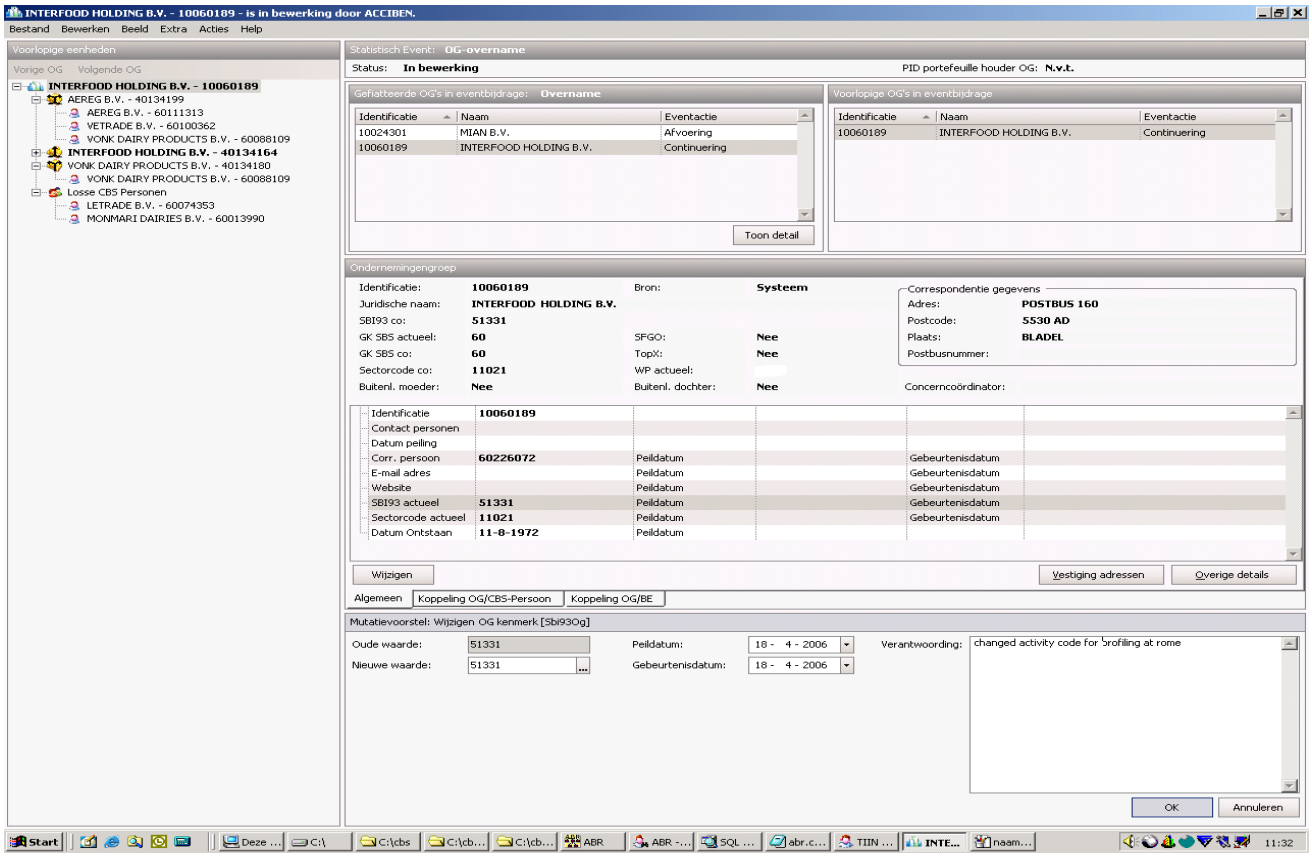

Figuur 8:

Screenshot van de applicatie waarmee profilers de statistische eenheden kunnen bewerken. Links de statistische structuur OG-BE-CBS_Persoon. Rechtsboven de event, eventbijdrage en eventactie

informatie. Middenrechts de kenmerken van een OG, BE of CBS_Persoon. Rechtsonder het invulscherm van het mutatievoorstel.

Alle uit de bronnen afkomstige mutaties en eigen ingebrachte mutaties via mutatievoorstellen op zowel de CBS-eenheden en statistische eenheden die met elkaar samenhangen, bevinden zich in één statistisch event. Zulke events moeten voor de 1800 grootste / belangrijkste OG´s expliciet akkoord bevonden worden door de profilers. Doen zij dit niet, dan zal het event niet verwerkt worden in de nieuwe stand van het statistisch kader.

Dus alleen geaccordeerde statistische events worden meegenomen in de nieuwe stand. Er bestaan uiteraard ook events op andere OG´s, buiten deze top-1800. Worden deze dan niet geaccordeerd? Daarop zal het volgende hoofdstuk ingaan.

5.7 Macro-beoordelen, fiatteren, rangeren en kaderfouten

De maandelijks afgeleide eenheden hebben nog een voorlopige status. Sommige van deze eenheden bevinden zich in events die door profilers geaccordeerd zijn. Omdat het praktisch niet mogelijk is om alle events op alle eenheden in het ABR maandelijks individueel te controleren, is de functie van macro-beoordelaar in het leven geroepen. Deze heeft de taak om maandelijks de events te analyseren en beoordelen op macro-niveau. Zo zullen grote sprongen in grootteklassen, op- en afvoeringen van grote eenheden, verschuivingen in SBI domeinen, of erg lage of hoge aantallen op- of afvoeringen als verdacht aangemerkt worden. De macro-beoordelaar heeft de mogelijkheid om deze verdachte voorlopige events af te keuren. Afgekeurde events worden aan profilers voorgelegd. Zij moeten inhoudelijk beoordelen of de voorgestelde wijzigingen in het event terecht zijn of dat de wijzigingen onterecht zijn (bijvoorbeeld door foute brondata). Indien nodig brengen zij wijzigingen aan en accorderen het event alsnog.

Rond de maandwisseling wordt een nieuwe stand van het statistisch kader aangemaakt. Alle geaccordeerde en niet-afgekeurde events worden verwerkt en krijgen daarmee de definitieve status. Dit proces heet fiatteren. Er is dan in principe ook geen weg meer terug.

In de tabellen 2 en 3 was te zien dat er ook gecoördineerde kenmerken zijn. Dit zijn kenmerken waarvan uit oogpunt van coördinatie voor de statistische afdelingen de waarden gedurende het hele jaar constant gehouden worden. Aan het begin van het kalenderjaar worden deze kenmerkenwaarden vastgesteld op basis van de actuele waarden van dat kenmerk. Dit proces heet rangeren: de actuele waarde komt op de plaats van de gecoördineerde waarde. De kenmerken waarvoor een gecoördineerde waarde bestaat, zijn: grootteklasse, SBI, sectorcode en balansklasse.

Alleen op de eerste twee kenmerken (zowel voor de OG als BE) is het mogelijk om een correctie uit te voeren met terugwerkende kracht. Er wordt in dit verband gesproken over kaderfoutcorrecties. De kaderfouten[1] kunnen zijn opgespoord door statistische afdelingen of door een profiler. Het voorstel tot corrigeren wordt besproken in het zogenaamde kaderfoutenoverleg. Hierin zijn de afdelingen vertegenwoordigd die belang hebben bij de eenheid met de foute kenmerkwaarde.

[1] Een kaderfout is een fout in de populatie van BE's of OG´s die tot ernstige vertekeningen in de statistische uitkomsten leidt.

Op alle andere kenmerken, eenheden en structuren is het niet mogelijk om een correctie met terugwerkende kracht uit te voeren. De reden hiervan ligt in de complexiteit. Wil je het statistisch kader consistent houden, dan moeten alle events die gebeurd zijn na de kaderfoutcorrectie opnieuw bepaald worden en herschreven. Dit kan echter ook weer andere eenheden raken, zodat andere events ook weer opnieuw bepaald zouden moeten worden.

5.8 Het eindproduct

Een nieuwe stand van het statistisch kader is het eindproduct van de maandverwerking in het ABR. De gegevens zijn via verschillende mogelijkheden te benaderen:

- Via een interactieve applicatie zijn de statistische eenheden en de koppelingen met de CBS_Personen te raadplegen.
- Klanten van het ABR kunnen zelf via een applicatie eenvoudige (standaard)selecties doen uit het statistisch kader. Ook is er een applicatie om steekproeven te trekken.
- Er vinden periodiek leveringen plaats uit het ABR. Deze leveringen bevatten soms ook gegevens die niet in het statistisch kader, maar elders in het ABR opgeslagen staan. Leveringen die regulier gedaan worden zijn o.a.:
    1. Adresinformatie aan het CR/CWR. Er worden geen adresmutaties in het ABR doorgevoerd op basis van bevindingen bij de waarneming. Het CWR beheert de benaderingsgegevens en verstrekt ze aan gebruikers. Het ABR levert bronadressen aan het CWR.
    2. levering aan SRS. De koppelingen tussen de Loonbelasting uit het BVR en de BE worden aan SRS geleverd.
    3. levering binnen BRB. Voor de bepaling van het aantal werkzame personen door BRB is informatie uit het ABR nodig.
    4. levering aan Baseline. BaseLine is een systeem waarin registergegevens over bedrijven centraal verzameld worden, waarna ze op een gestandaardiseerde wijze gecombineerd en gerelateerd worden opgeslagen zodat ze gecoördineerd beschikbaar kunnen worden gesteld voor gebruik in het statistisch proces. De afbakening met het ABR is zodanig dat het ABR zich beperkt tot identificerende en stratificerende kenmerken en dat BaseLine alle overige kenmerken beschikbaar stelt. Het gaat bij BaseLine onder andere om gegevens betreffende omzetbelasting, vennootschapsbelasting en loonbelasting afkomstig van de Belastingdienst en scannergegevens van supermarkten. De registergegevens, die aangeleverd worden op basis van registereenheden, worden in BaseLine omgezet naar gegevens op basis van statistische eenheden. Het statistisch kader en de relaties tussen de registereenheden en de statistische eenheden worden hiertoe aan BaseLine ter beschikking gesteld door het ABR.
    5. levering aan Economische demografie (ED). De ED beschrijft de populaties actoren (statistische eenheden) in de economie. De actoren die onderscheiden worden zijn de OG en de BE (met informatie over de LBE voor de regionale beschrijving). De beschrijving betreft de actoren zelf, niet de aan hen gerelateerde onderwerpen, en

heeft betrekking op aard van economische activiteit (SBI), grootte, rechtsvorm, regio, veranderingen in de populatie door oprichting, opheffing, fusie, overname en dergelijke, en de relaties tussen de verschillende typen van statistische eenheden.

6. leveringen aan de Statistiek Financiën van grote Ondernemingen (SFGO). Het gaat hier om gegevens van ca. 1700 grote niet financiële Ondernemingengroepen die voldoen aan een aantal criteria. De OG´s, de bijbehorende CBS_Personen en de CBS_Zeggenschappen worden geleverd voor elk boekjaar.
7. Op verzoek van de klant kunnen er maatwerkverstrekkingen aangevraagd worden uit het ABR.

Een eis die aan het huidige ABR gesteld werd, is dat selecties reproduceerbaar moesten zijn. Dit betekent dat op elk gewenst moment een selectie uit het verleden herhaald moet kunnen worden en daarbij hetzelfde resultaat moet opleveren. Door het gebruik van toepassingsdatums en registratiedatums is een selectie altijd reproduceerbaar. De toepassingsdatum geeft aan per wanneer iets van toepassing is voor de statistieken. De registratiedatum geeft aan wanneer dit is vastgelegd. Kaderfoutcorrecties hebben een zelfde toepassingsdatum als de kaderfouten, maar een verschillende registratiedatum. Het moment waarop je naar een stand (toepassingsdatum) van het statistisch kader wilt kijken kan liggen vóór de correctie (= registratiedatum) of er na. Dit bepaalt dus of je de stand inclusief de correctie te zien krijgt of exclusief.

In het ABR komt een aantal niet-actieve BE´s voor. Dit zijn eenheden die op basis van brongegevens wel (enige) economische activiteit vertonen. Voor wat betreft het niet (meer) actief zijn van vooral veel kleinere BE's worden aparte onderzoeken uitgevoerd bij de statistiek van de Economische Demografie, die per SBI-groep en GK aangeven hoeveel procent van de BE's daadwerkelijk actief is. Men weet dus voor de kleinere BE's niet per BE of de BE actief is in economische zin, maar men weet wel de kans dat de BE actief is. Deze kans wordt ook wel de existentiekans genoemd.

5.9 De nabije toekomst

Een samenwerking tussen het CBS en de KVK heeft geresulteerd in een prototype van een typeermodule. De typeermodule moet in staat zijn om in bijna alle gevallen op basis van een activiteitenomschrijving een lijst van maximaal 8 activiteitencodes te genereren (met daartussen de juiste) waaruit een medewerker van de KVK een keuze kan maken. Het gereedkomen van de typeermodule staat gepland voor 2009. Dit moet o.a. leiden tot een betere kwaliteit van de SBI voor het CBS.

Het nieuwe handelsregister van de KVK zal leiden tot aanpassingen in het ABR. Nu baseert het ABR zich voor de populatie aan Personen op het BBR. Naar verwachting zal in 2010 het nieuwe HR het BBR hebben vervangen.

De Nederlandsche Bank is geïnteresseerd in gegevens uit het ABR. De mogelijkheden tot samenwerking worden op dit moment onderzocht.

In 2006 is in opdracht van Eurostat door een consortium een prototype ontwikkeld van een Europees bedrijvenregister. Dit zogenaamde EuroGroupsRegister kon op basis van

gegevens van private bronnen (Dun & Bradstreet en Bureau van Dijk) en statistische bureau´s (UK, Duitsland, Hongarije en Nederland) Ondernemingengroepen samenstellen en gegevens tussen de landen en het register uitwisselen. In 2007 wordt dit geëvalueerd en voortgezet. Het kan dus zijn dat het in de toekomst mogelijk moet zijn om bedrijvenregistergegevens uit het ABR naar Eurostat te sturen en terug te ontvangen en te verwerken in het ABR.

5.10 Afkortingen

ABR	Algemeen Bedrijvenregister
BE	Bedrijfseenheid
BBR	BasisBedrijvenRegister
BRB	Registers Bedrijven (sector)
BV	Besloten Vennootschap
BvR	Beheer van Relaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CWR	Centraal WaarnemingenRegister
ED	Economische Demografie
EWL	Enquête Werkgelegenheid en Lonen
GK	Grootteklasse
HR	Handelsregister
IH	Internationale Handel
JE	Juridische Eenheid
KvK	Kamers van Koophandel
LBE	Locale Bedrijfseenheid
NACE	Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes (stelsel van activiteitencodes)
NAW	Naam, Adres en Woonplaats
NHR	Nieuwe handelsregister
NP	Natuurlijk Persoon
NNP	Niet-natuurlijk Persoon
OG	Ondernemingengroep
SBI	Standaard BedrijfsIndeling
SK	Statistisch kader
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

VOF	Vennootschap Onder Firma
WALVIS	Wet Administratieve Lastenverlichting en Vereenvoudiging in Sociale verzekeringswetten
WP	Werkzame Personen

5.12 Appendix: bundelalgoritme

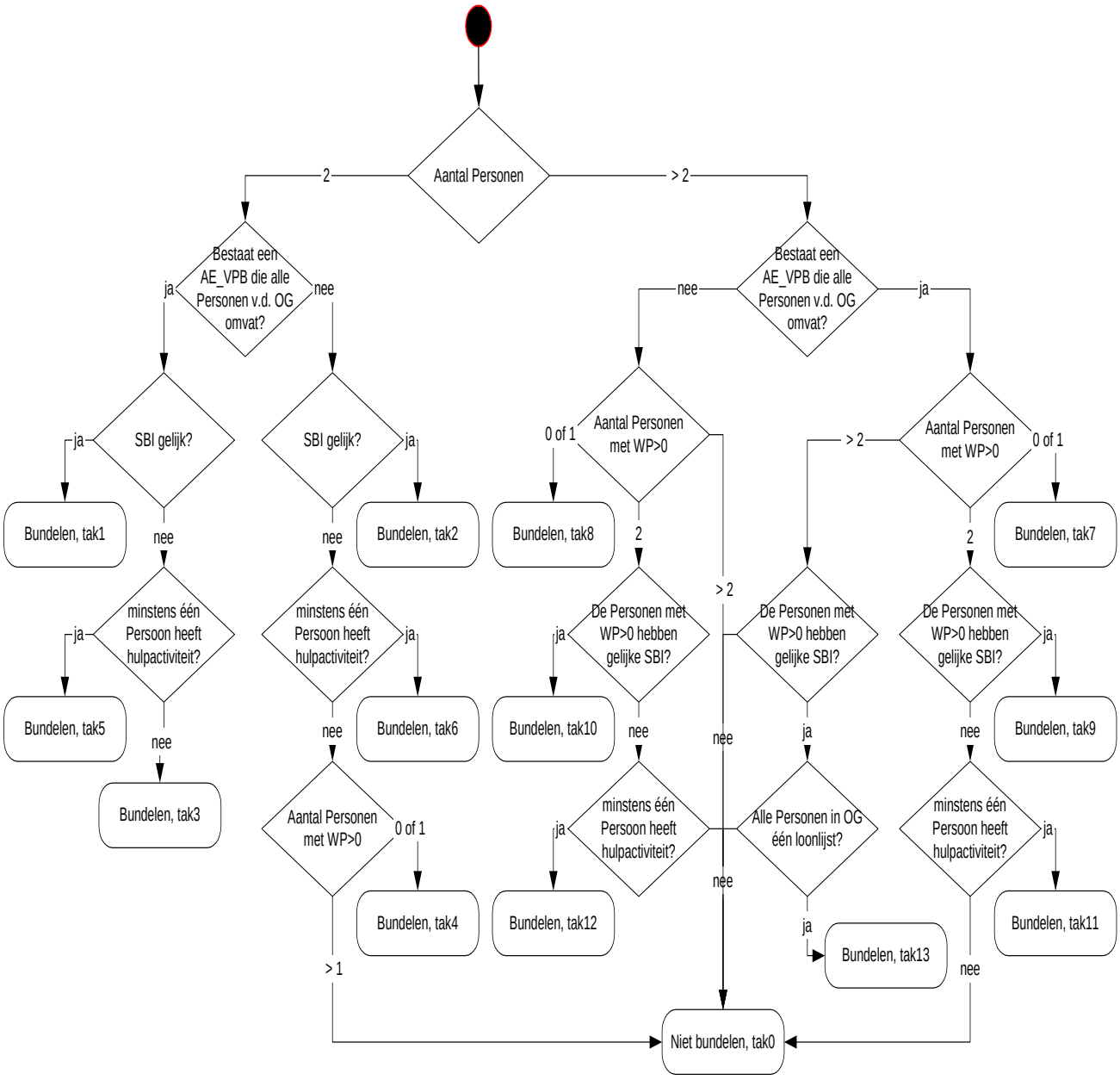

Figuur 9: Bundelalgoritme

Lees voor OG: OG-partities indien niet alle Personen van de OG tot één BE gebundeld konden worden. De bundeltaknummers zijn dan 20 hoger.